

S

Et magasin til deg fra
Strømmestiftelsen

PÅ HJERTET

Marna Haugen
besøkte Nepal

TEMA

Skole som
trygg arena

PÅ KONTORET

6410 fotballag
med barn

Fyll opp skolene!

Verden har ikke råd til at barn ikke går på skole.
Veien ut av fattigdom starter første skoledag.

Lille, gøyale, sårbare og gode venn

DRØMMEN VÅR ER IKKE bare at du skal se inn i kamera og si:
«Jeg elsker skolen. Jeg er takknemlig. Når jeg blir stor, vil jeg bli lege eller lærer.»
For vet du hva? Drømmen vår er også at du skal:

Glede deg aller mest til friminuttene!
For det er jo der alt kan skje. Det har barn alltid visst.

Hviske noe morsomt om sveisen til læreren og få de andre til å fnise.
For det betyr at du ikke er redd for den voksne med den merkelige luggen.

Du skal gråtende rope over skolegården hvor teit du synes bestevennen din plutselig er. Og bli venner igjen. For det er sånn vi lærer oss å finne ut av ting, og blir til den vi er.

Glemme å rekke opp handa og bare rope ut svaret.
Fordi det betyr at du har noe å melde.

Vi drømmer om at du skal få gå på skole. Vi skal sørge for at flere får gå på skole. Men ikke for at vi skal kunne vise fram bilder av perfekte skoleuniformer og rette rekker med takknemlige barn. Ikke for at du skal tro at du må jobbe for å få A i alle fag.

Du trenger ikke si i intervjuet vårt at du drømmer om å bli lærer, når du egentlig drømmer om å bli Nepals største youtuber. Lille, gøyale, sårbare og gode venn.

Vi drømmer om at du skal få gå på skole slik at du kan være deg selv. At du får lov til å være nettopp et barn. Fullt og helt, høyt og lavt, på retta og på vranga. Slik vi alle har trengt å få lov til å være det.

KAREN KILANE

Ansvarlig redaktør

Erik Lunde

Redaktør

Karen Kilane

Tekst

Kirsten Falch
Gase Handeland
Karen Kilane
Marna Haugen
Ingvild Hellevik

Foto

Geir Ove Pedersen
Øystein Melhus Venås
Gro Justnæs Kiledal
Egil Mongstad
Fohad Kaizer

Illustrasjon

Geir Ove Pedersen
Sandnes Media (bakside)

Design

Irene B. Lyche, Lyche Design

Opplag

17 700, fire utgivelser i året

ISSN 2703-8513

Trykk United Press

«S» er trykket på miljømerket, resirkulert papir og pakket i hundre prosent nedbrytbar biofilm som skal kastes i matavfall. Strømmestiftelsen er med i Innsamlingskontrollen.

Strømmestiftelsen bekjemper fattigdom gjennom utdanning, jobbskaping og samfunnsbygging i elleve land i Asia og Afrika. Vi gir mennesker muligheten til selv å kjempe seg ut av fattigdom.

Adresse: Tangen 8, 4608 Kristiansand
Telefon: 38 12 75 00
E-post: post@strommestiftelsen.no
www.strommestiftelsen.no
Kontonr.: 3000.32.51000
Vipps: 03002

SKOLEJENTE. Ser du på listen over hva som er til hinder for barns skolegang, kan Miriam på 13 år fra Niger sjekke av på de fleste punkt. Likevel er det nettopp på skolen vi møter henne.

INNHold

- 6 To søstre**
Det er fem år siden sist vi traff Dhurga og Kasal i Nepal
- 10 På riktig spor**
Mye i verden går bedre enn før. Her er nyhetene!
- 12 Skole**
En trygg arena i en utrygg verden
- 18 Hjerterevn**
Får hjelp til å henge med i timen
- 20 På arbeidsplassen**
Danser og synger i verdens viktigste jobb
- 22 På hjertet**
Marna Haugen på skolebenken i Niger
- 26 På kontoret**
Årsrapport med tallene fra 2022
- 27 Kryssord**
Å lese bladet gir hjelp til å løse kryssordet

LEDER

VEIEN UT AV FATTIGDOM STARTER FØRSTE SKOLEDAG

EN SEKSÅRING SKAL IKKE bære tunge murstein på en byggeplass. Hun skal bære skolebøker.

En sjuåring skal ikke jobbe med å blande sement på en byggeplass. Han skal i stedet bygge sandslott og drømmeslott i skolegården.

Barn skal ikke gifte seg. Trettenåringen skal i stedet få lov til å være hemmelig forelska i han eller hun som sitter der på fremste rad og ikke aner noenting.

Fjortenåring skal ikke bekymre seg for søvnen til en nyfødt baby. De skal heller sitte i et klasserom og diskutere med tenårings engasjement og skråsikkerhet.

Veien ut av fattigdom starter første skoledag, sier vi.

Skole er også veien ut av barnarbeid, barneekteskap, diskriminering og ekstremisme.

Veien til glede, vennskap, lek og trygghet starter første skoledag.

Derfor kan vi aldri gi oss før alle verdens barn får det samme som Dhurga og Kasal i Nepal, Miriam i Burkina Faso eller Maria i Bangladesh: En trygg skoleplass.

Karen Kilane
Redaktør

karen.kilane@stromme.org

2023: De skulle ha vært tre søstre på skolebenken. Men selv om Dhurga og Kasal ikke glemmer søsteren de mistet, er skolehverdagen mer håndterlig nå enn da vi traff dem for fem år siden.

To søstre

For mange barn er skolen det eneste stedet de kan ta fri fra å være små voksne.

tekst KAREN KILANE foto GEIR OVE PEDERSEN

For fem år siden trykket vi intervjuet med søstrene Dhurga (9) og Kasal (4) fra Nepal. Storesøster Dhurga hadde hatt ansvar for å passe to yngre søstre tolv timer hver dag mens foreldrene var på jobb. Da vi møtte dem, hadde de fått plass på en av våre skoler. Men mye hadde vært annerledes om jentene hadde fått skoleplass før. Da hadde de kanskje fremdeles vært tre søstre. Og ikke to.

Siden fotograf Øystein og jeg møtte dem for fem år siden, har de to jentene vært med oss gjennom hver arbeidsdag. Med alvorlige blikk har de fulgt oss fra bildet vi hang opp av dem på kontorveggen. De har vært en daglig påminnelse om hvor viktig det er å jobbe for at flere barn får gå på skole, en påminnelse om at hvert liv teller.

2023. – Vi har klart å oppspore Dhurga og Kasal! Familien deres har flyttet fra området, og derfor har søstrene dessverre sluttet på skolen som Strømmestiftelsen driver, de går nå på skole et annet sted. Men lærerne våre har fortsatt kontakt med dem. Vil dere møte dem igjen? spør vår lokale kollega når vi er tilbake i Nepal i vår, fem år senere.

– Det hadde vært perfekt, sier jeg og smiler.

Men inni meg vokser noe mørkt og tungt.

De siste dagene har jeg sett det gang på gang: Årene med pandemi, klimaendring og

verdensuro har tatt for seg i disse områdene.

På vei til skolen til Dhurga og Kasal finner jeg fram igjen intervjuet jeg skrev for fem år siden. Dhurga, som da var ni år, hadde hatt ansvaret for mellom søster på sju år og lillesøster Kasal på fire. Niåringen laget mat, trøstet, lekte og passet på de to småsøstrene.

2017. Alle barn i området vet at de skal passe seg for veien utenfor landsbyen, ildstedet hjemme og brønnen på jorden. Men når du er sju år og full av liv, er brønnen et perfekt sted for å øve på å hoppe langt og balansere. Dhurga hadde mer å ta hånd om enn en niåring skal kunne klare, og hun fikk det ikke med seg da sjuåringen snek seg vekk og løp til brønnen. Noen timer senere sto Dhurga og Kasal sammen og så på da de voksne trakk opp den lille kroppen fra vannet. Siden den gang hadde Dhurga aldri sluppet den gjenlevende lillesøstera med blikket. +

“

Jeg har fått masse venner. Jeg liker å gå på skolen.

Dhurga

FAKTA

Dhurga (14) og Kasal (9)

- Fra Lumbini-området, nå bosatt i Rupandhi-området i Nepal
- Tidligere elever ved en av våre skoler. Etter at de flyttet har de startet på offentlig skole.
- De to søstre hadde en tredje søster som omkom i drukkingsulykke
- Et intervju med dem ble publisert i vårt magasin i 2018

FOTO: ØYSTEIN MELHUS VENÅS

Da vi traff jentene i 2018, gikk de aldri mer enn én meter fra hverandre.

+ **2018.** Et år hadde gått siden ulykken, og søstrene hadde fått plass på en skole. Lærerne hadde gått fra dør til dør for å finne fram til barna som var uten skole. De forsto raskt at Dhurga og Kasal trengte både skoleplass og ekstra omsorg. Pedagogene jobbet iherdig. Men søstrene turte ikke slippe hverandre av syne. Ved enhver lyd eller brå bevegelse trakk de seg sammen.

Lærerne hadde et klart mål for jentene: Kasal skulle tørre å være alene i barnehagen sammen med de andre barna, mens Dhurga skulle følge undervisningen i et annet klasserom. Så langt hadde ingen av forsøkene gitt store resultat.

Det siste jeg så da vi forlot skoleområdet den dagen var to søstre som gikk alene, hånd i hånd, på trygg avstand fra leken og de andre barna.

2023. Kasal vrir seg litt på stolen. Vi har lånt rektors kontor til intervjuet. Utenfor leker vennene hennes. Hun ser ut mot dem og vinker. Kasal er elev ved fjerde klassetrinn, Dhurga ved sjette klassetrinn.

– *Forskjellige klasser, altså? Hvordan synes du det går, Dhurga?*

– Jeg passer fremdeles på Kasal. Lager mat til henne og tar alltid følge med henne til skolen. Men det er annerledes nå.

– *Annerledes?*

– Ja, lærerne på skolen til Strømme-stiftelsen, der du møtte oss forrige gang, hjalp Kasal slik at hun til slutt turte å være sammen med andre barn uten at jeg

var der. Og de ville jeg skulle vite at det ikke var min feil, og at heller ikke Kasal var mitt ansvar når vi var på skolen, sier Dhurga.

– Jeg er ikke redd for noe mer, jeg. Og jeg har fått masse venner. Jeg liker å gå på skolen, sier hun.

– *Får du tid til egne venner, Dhurga?*

– Ja, på skolen har jeg fri fra husarbeid. Der er jeg sammen med mine egne venner. Vi sitter mest og prater sammen, og noen ganger spiller vi spill.

– Og så får jeg være med de store vennene til Dhurga! sier Kasal og smiler.

Jeg finner fram mobilen med bildet fra for fem år siden, og viser det til storesøster Dhurga. Vi sier ikke så mye, sitter bare og ser.

– Jeg hadde det så vondt. Jeg har det ikke sånn mer, sier Dhurga til slutt.

Vi er stille igjen. Til slutt ler hun litt:

– Jeg har lagt på meg også. Det er jo bra.

– *Hvorfor er det mindre vondt nå, tror du?*

– Lærerne hjalp meg masse. De fikk meg til å fokusere på skolen. Til slutt stolte jeg på at når Kasal var sammen med dem, så passet de på henne, at hun faktisk var trygg. Til slutt begynte liksom hodet og kroppen min å fungere igjen. Nå kan jeg konsentrere meg når jeg sitter i klasserommet og når jeg jobber med lekser. Jeg begynte jo alt for sent på skolen. Men jeg ...

Dhurga ser på meg og tar sats:

– Jeg har faktisk veldig gode karakterer.

Jeg tror jeg kommer til å være den i klassen som får best karakter i nepalesisk.

Men da har lillesøster Kasal fått nok

Til slutt begynte hodet og kroppen min å fungere igjen. Nå kan jeg konsentrere meg.

Dhurga

av intervjuet. For utenfor er venninnene i gang med en veldig morsom lek.

– Ferdig. Leketid nå, sier jeg og ser på de to søstrene som har vokst ut av fotografiet på kontorveggen.

Dhurga sitter helt avslappet igjen mens Kasal løper ut av rommet. Ingen rykning i kroppen. Ingen bekymret rynke i pannen. Fremdeles ikke så trygg og fri som en fjortenåring burde være. Fremdeles ikke med en skinnende framtid. Men likevel på et helt annet sted enn for fem år siden.

Så smeller døra opp igjen og avbryter alle tankene. Det er lillesøster Kasal.

– Du kan få leke med meg og vennene mine, Dhurga! Kommer du? ■

– Til slutt stolte jeg på at de voksne på skolen passet på Kasal, og jeg slapp taket. Her har jeg fri fra husarbeid, sier Dhurga (14).

Kasal (9) er et naturlig og ganske høylydt midtpunkt i klasserommet.

VISSTE DU AT ...
 ... barn får mer positive forventninger til å gå på skolen hvis foreldrene fremstiller skolen slik at det høres morsomt ut?
 KILDE: UNIVERSITETET I TROMSØ

Joda, det fungerer!

Får du noen ganger inntrykk av at alle piler i verden peker nedover? De gjør ikke det. Her har vi samlet nyheter som viser at felles innsats for det gode gir resultat!

tekst REDAKSJONEN

FOTO: STRØMMESTIFTELSEN

TOK IGJEN TRE ÅRS TAPT SKOLEGANG!

86 408 BARN tok igjen tre års tapt skolegang i løpet av ett år på våre hurtigskoler i Vest Afrika fra 2019–2022. 94 prosent av dem gikk etterpå videre til vanlig skole og kunne fortsette utdanningen sin. Fatoumata her på bildet er en av dem.

FOTO: STRØMMESTIFTELSEN

Nedsatt funksjonsevne er ikke manglende evne.

FOTO: GASE HANDELAND

For den som har fått sin utdanning i geografi med mest fokus på den vestlige verden, kan det være overraskende å oppdage hvor stort kontinentet Afrika faktisk er. Det finnes på alle fire halvklulene.

KILDE: READER'S DIGEST

Aldri for sent å lære noe nytt!

MANGE KVINNER i Vest-Afrika fikk aldri begynne på skolen da de var barn. Smilene sitter derfor løst hos mange av de 16 989 kvinnene som i løpet av de siste fem årene endelig har lært å lese, skrive og regne i voksen alder.

FOTO: STRØMMESTIFTELSEN

ENDELIG INNENFOR

VISSTE DU AT Strømmestiftelsen har hatt en nøkkelrolle i Sør-Sudan med å utvikle nasjonale retningslinjer for funksjonshemmedes rett til utdanning? Og at de nå blir tatt i bruk ved alle landets skoler? Det er gode nyheter for barn med funksjonsnedsettelse, det!

I 2022 tok Strømmestiftelsen initiativ til å lage en inkluderende utdanningspolicy som en del av vårt program Sammen for inkludering (Together For Inclusion – TOFI). Retningslinjene er et enkelt rammeverk som viser hvordan skolene kan samarbeide med regjeringen, lokalsamfunn, foreldre, barn og tjenesteleverandører. Arbeidet er finansiert av Norad gjennom Atlas-alliansen.

Så nå kan endelig ALLE barn få en mulighet til undervisning med høy kvalitet og gode muligheter for læring!

Det kan gå bra likevel

Ser du på listen over hva som er til hinder for barns skolegang, kan Miriam på 13 år fra Niger sjekke av på de fleste punkt. Likevel er det nettopp på skolen vi møter henne.

tekst KAREN KILANE foto ØYSTEIN MELHUS VENÅS

FAKTA

Skole i verden

- Ifølge FN vil 84 millioner barn fremdeles ikke ha tilgang til skole i 2030 om vi ikke gjør noe. Til sammenligning bor det 83,2 millioner mennesker i Tyskland.
- I 2020 hadde én av fire skoler i verden ikke tilgang til elektrisitet, drikkevann eller basale sanitærforhold.
- 14 prosent av verdens lærere tilfredsstill ikke nasjonale normer for å være lærer.
- I Niger, Burkina Faso og Mali er 9000 skoler stengt som følge av terror og interne konflikter de siste årene.

KILDE: FN

Lærere gikk fra hus til hus i landsbyen min og informerte om en ny skole, der det også var plass for meg. Skolen var gratis, og selv om pappa og stemora mi var litt skeptiske til å la meg starte på skolen igjen, så fikk jeg begynne. Og nå har jeg klart det – jeg har lært å lese, sier Miriam.

Beskytter mot ekteskap. Miriam er ei jente som virkelig imponerer, og hun tar innersvingen på de fleste negative statistikker. Hun bor i et konflikt- og kriserammet land, et land som også er blant verdens fattigste, og ikke minst: Hun er jente. Ja, ikke bare er hun jente, hun er i tillegg 13 år. En alder hvor veldig mange jenter i området blir tatt ut av skolen for å jobbe og forberede seg til voksenlivet.

– Niger er det landet i verden med flest barneekteskap. Så mange som en fjerdedel av jentene er gift før de fyller 15 år. Å gå på skole er den beste beskyttelsen mot å bli gift i ung alder, sier Kristin Tønnessen Berg, utdanningsrådgiver i Strømmestiftelsen.

Bærekraftsmål nummer fire handler ikke bare om at alle barn har rett til undervisning. Løftet til verdens barn omfatter også gode lærere og kvalitet i undervisningen. I Niger kan likevel bare 4 av 10 personer over 15 år lese. I Norge går barn i gjennomsnitt 14 år på skole mens i Niger går de kun i 5 år!

Følelse av normalitet. I et land hvor halvparten av befolkningen er under 15 år, er nesten halvparten av alle barn ute av skolen.

– På grunn av politisk uro, voldelige konflikter og fattigdom blir mange barn gjen-tatte ganger rykket opp fra hjemmene sine. Å gå på skole kan gi et barn en følelse av normalitet og trygghet og gi dem et rom for å komme seg etter det de har vært vitne til, sier Tønnessen Berg.

De siste årene har flere av områdene hvor Strømmestiftelsen har skoler i Niger, vært preget av vold blant væpnede grupper som har spredd seg hit fra nabolandene. I sommer ble den demokratisk valgte presidenten avsatt ved militærkupp, noe som skaper ytterligere usikkerhet rundt den politiske situasjonen i landet. For mange foreldre føles det usikkert å sende barna på skoleveien. Før magasinet går i trykken er det fremdeles skoleferie. Hva som skjer med skolen til Miriam når ferien er over, er ikke godt å forutsi.

Tilbyr skolemat. Det er utrolig viktig å opprettholde skoletilbudet for jenter som Miriam.

Niger er et av de fattigste landene i verden. Midt i volden og usikkerheten finnes det få inntektsmuligheter, og tilgang til mat blir stadig vanskeligere. To millioner +

Nå har jeg klart det – jeg har lært å lese

Miriam

Barn i Niger går i gjennomsnitt fem år på skole.

Dette er andre gangen Miriam (13) har begynt på skolen. Nå ønsker hun å få fullføre skolegangen.

Militærkuppet fører til at mange foreldre føler det usikkert å sende barna sine på skoleveien.

FOTO: REUTERS / NTB

Det er et skrikende behov for å hjelpe barn tilbake i skolen

Kristin Tønnessen

+ mennesker i Niger vet ikke hvor de vil få sitt neste måltid fra. Sult hindrer læring. Barn klarer ikke å konsentrere seg på tom mage, og i mange tilfeller blir familiene tvunget til å ta barna ut av skolen, slik at de kan jobbe.

– Strømmestiftelsen vil tilby skolemat på en del hurtigskoler til høsten som respons på matvareusikkerheten. Dette for å gjøre det mulig å få barna tilbake på skole, og for at barna skal få godt læringsutbytte mens de er på skolen, sier Tønnessen Berg.

Økonomi var også grunnen til at Miriam en gang før måtte avslutte skolegangen. Denne gangen håper hun at gratis skole fører til at hun får fortsette.

– Jeg hadde tidligere gått tre år på skolen før jeg måtte slutte. Da hadde ikke familien min råd til at jeg skulle fortsette. Men jeg vil gå på skole og ta en utdanning. Dessuten vil jeg få bidra med det jeg kan i sam-

funnet. Aller helst ser jeg for meg en framtid som jordmor, sier Miriam.

9000 nedleggelse. Konflikt, klimaendringer, fattigdom og sult tvinger rekordmange på flukt i hele Sahel, med over 3,2 millioner flyktninger og internt fordrevne i Burkina Faso, Mali og Niger. Mange barn får avbrutt skolegangen sin, med nesten 9000 skoler stengt på grunn av sikkerhets-situasjonen de siste årene.

– Det er et skrikende behov for å hjelpe barn tilbake i skolen, slik at de får tatt igjen det tapte og til tross for uroligheter får hjelp til å forberede en fremtid. Ingen lar et barn i stikken. Du forlater ikke et barn midt i en krise. Vi vil også strekke oss så langt som mulig for å sørge for skole og utdanning for barn som Miriam. Ikke minst nå når krisen rammer, sier Tønnessen Berg. ■

Niger er preget av konflikt, noe som setter skolegangen til barn i fare. – Vi forlater ikke barn midt i en krise, sier Kristin Tønnessen Berg i Strømmestiftelsen.

Må sikre barn utdanning av god kvalitet

For de aller fattigste barna i utviklingsland er skolegang ofte en drøm. Og for mange barn i skole, er kvaliteten så dårlig at de lærer lite.

Utdanning er en menneskerett og et helt sentralt virkemiddel for fattigdomsbekjempelse. Det er umulig å oppnå bærekraftig utvikling uten at flere fullfører sin utdanning. Og det er de mest marginaliserte som ikke får tilgang til, eller fullfører sin utdanning. Fattigdom hindrer barn og unge i å få utdanning, og lavt utdanningsnivå hindrer deltakelse i arbeidsmarked og utvikling. Barn fra fattige familier er også i større grad underernærte, har dårligere helse og foreldre med lavere utdanningsnivå, faktorer som gjør det vanskelig å lykkes på skolen og senere i livet.

Etter Covid-19 har mange land redusert sine utdanningsbudsjetter. Dette betyr enda dårligere kvalitet og at færre barn får en skole å gå på. Mange bistandsaktører prioriterer utdanning, men det har vært en nedgang de siste årene. Globalt mangler det svimlende beløp for å sikre alle barn utdanning av god kvalitet, og det er et stort behov for at givere og sivilsamfunnsorganisasjoner fortsetter å bidra.

Gerd-Hanne Fosen
Fagdirektør i Seksjon for utdanning/Avdeling for velferd og menneskerettigheter ved Norad

FAKTA

Alle barn har rett til å gå på skole og få utdanning. Grunnutdanningen skal være gratis.

MENNESKERETTIGHETENE, ARTIKKEL 28

Bli kjent med ...

Navn Maria Akter

Alder 11 år

Mitt favorittdyr Kongetigeren som er trua og lever i India. Men det finnes noen få av dem her i Bangladesh også!

Min favorittaktivitet Slå på ringen, som kalles gollachhut.

Dette er jeg redd for Spøkelsler og slanger.

Dette er jeg skikkelig flink til De voksne sier at jeg er en som holder det ryddig og pent rundt meg. Både hjemme og på skolen.

Min drømmejobb Politikonstabel

Hvis jeg var president Jeg ville bestemt at alle barna i Bangladesh fikk gå på skolen!

Det aller best med skolen Musikk! Og å leke med venner.

Skoleklubb

Det er enklere å lære noe når du har det gøy. Så hvorfor ikke sørge for at elevene leker – også når de lærer?

tekst KAREN KILANE foto FOHAD KAIZER

For å minske forskjellene i klasserommet driver våre partnere i Bangladesh skoleklubber. Elever som før har strevd med å henge med i timene, får mulighet til å få ekstraundervisning.

– Vi har fargerike klasserom med færre elever og mer lek. Ikke minst har lærerne ansvar for færre elever, og dermed mer tid til den enkelte.

Noen elever trenger mer tid enn andre. Mange av elevene på skolen vår har foreldre som selv aldri gikk på skolen. Hvordan skal du hjelpe med leselekser om du selv ikke kan lese? Det sier seg også selv at de færreste her har råd til å betale for privatundervisning. Derfor stabler vi på beina det beste vi har av lærere, kreative arbeidsmetoder, fargerik dekor og lek for at nettopp disse barna skal oppleve så god undervisning som mulig, sier Kahdij, som er lærer ved skoleklubben.

Og det fungerer:

– Nå er skole blitt gøy! sier Maria Akter.

Som Hjerterevnner hjelper du barn til en trygg hverdag, oppvekst og fremtid!

Strømmestiftelsen hjelper barn i noen av verdens fattigste land. Bli med, du også! Sammen kan vi hjelpe enda flere.

DETTE SYNES JEG ER DET BESTE MED SKOLE ...

Sebastian Sclawicke
Kokk og daglig leder på Smaken av Ryfylke

Det beste med skolen var det sosiale med venner og tre måneders ferie hvert år

Leo Nathaniel Støbakkvik Johansen
7. klasse skoleelev

Å henge med venner i friminuttene, der jeg kan få flere venner

Ida Kvamsdal Thu
Miljøterapeut
Kunst og håndverk

FOTO: FEIEN OG FJONG

Verdens viktigste jobb

Lek, sang, dans, trygge voksne og enda mer lek!
Det er oppskriften til rektor Jogo.

tekst og foto GRO JUSTNÆS KILEDAL

Nye læringsmetoder som inviterer til nysgjerrighet, lek og undring. Starte hver skoledag med felles dans og sang med alle de 478 elevene. La lærerne rullere i alle klasserommene, slik at barna som har flyktet og mistet så mange voksne kan få bli kjent med flere. Bruke friminuttene på å leke og prate med elevene.

Lærer Jogo Leya er en lærer og skoleleder som strekker seg langt for elevene. Da hun flyktet fra Sør-Sudan, fikk hun

ikke med seg mer enn sønnen og noen kokekar. Men da slo det henne:

– Noe av det viktigste jeg eier har jeg med meg uansett hvor jeg går. Kunnskapen, alt jeg har lært, utdanningen min – den bærer jeg med meg overalt. Den fikk ikke soldatene tatt.

– Og det er jobben min i dag. Disse barna har vokst opp på flukt. De har mistet altfor mye. Men det vi gir dem av kunnskap, kjærlighet og læring – det vil de ha med seg uansett hvor de går. Og derfor er det jeg kan si at jeg har verdens viktigste jobb, sier Jogo Leya.

Navn Jogo Leya Morjan

Alder 52 år

Bosted Palorinya flyktningbosetning i Uganda.

Sivil status Enke. Har en sønn som bor sammen med min bror og familien.

Jobb Rektor for 478 elever.

Min spesialitet Lek og trygghet. Mange av barna har opplevd gru-

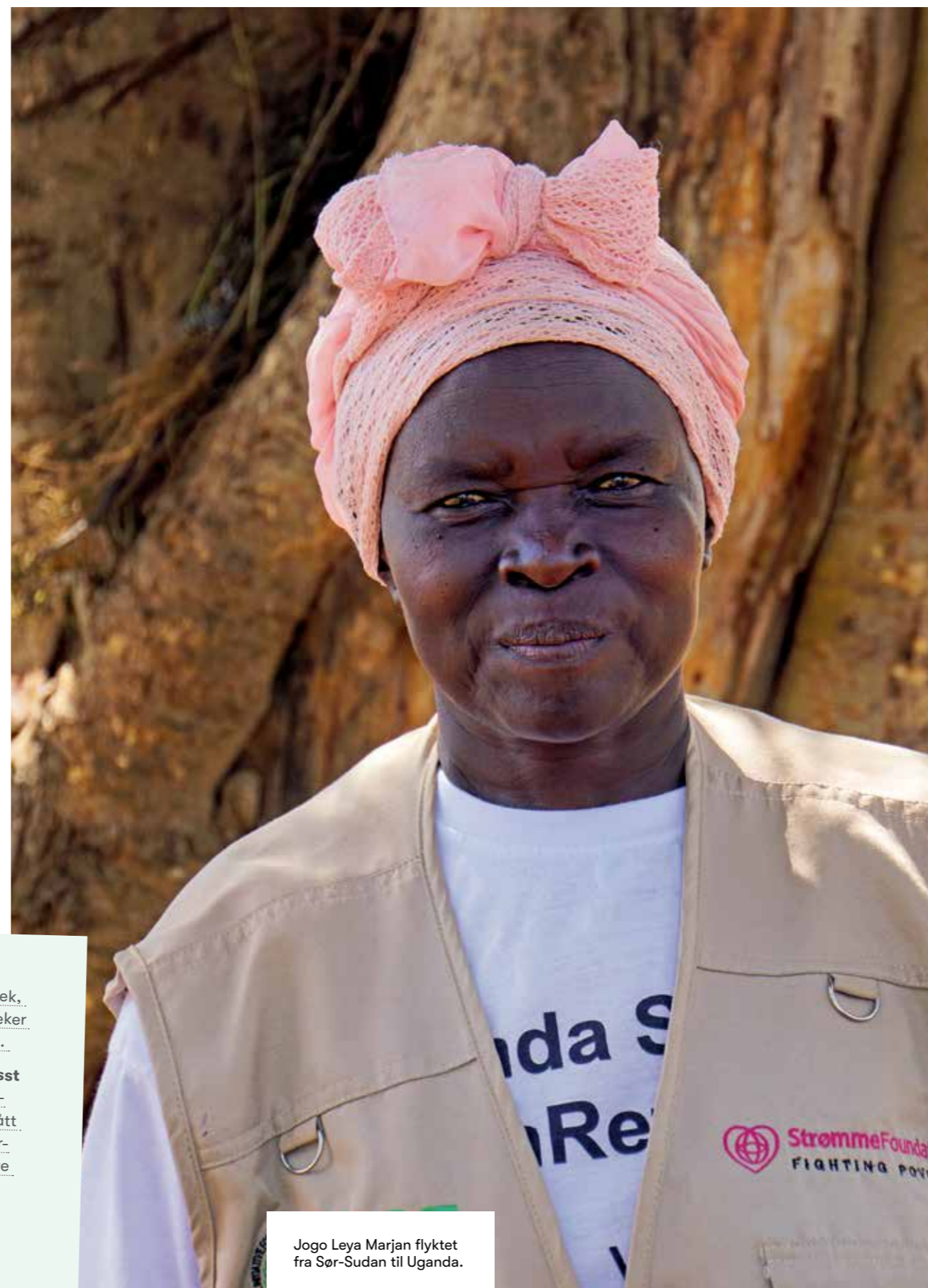
somme ting. Det gir meg ekstra glede når noen av de stille og redde barna kryper ut av skallet sitt og begynner å leke med andre.

Det beste med jobben min er barna. Jeg liker å lede og å skape rammer for omsorg, lek og læring.

Mest utfordrende med jobben min Vi har ikke leker som barna kan bruke når det er friminutt. Jeg leker selv med barna og prøver å

sette i gang sang og hoppetaulek, men barna hadde trengt flere leker som stimulerer til felles aktivitet.

Jeg skulle ønske jeg hadde visst dette da jeg startet Nye undervisningsmetoder gjør at vi har fått mer nysgjerrige barn. Når du forstår det du lærer, sitter det bedre enn ved bare pugging.

Jogo Leya Marjan flyktet fra Sør-Sudan til Uganda.

DA JEG VAR LITEN DRØMTE JEG OM Å BLI ...

Thor-Erling Engemyr
Kommuneoverlege

Dyrlege

Donna Ionna
Modellagent

Skilsmisseadvokat

Marthe Sønstabø
Sykepleier

Veterinær

Ole Morten Stavland
Fagansvarlig monitorering, evaluering og læring i Strømmestiftelsen.

Pilot

Påvirkeren Marna Haugen har de siste årene vært en viktig bidragsyter for Strømmestiftelsen.

Barn er barn. Uansett.

Det slår meg hver gang jeg møter mennesker, uansett hvor jeg er i verden: Vi er alle temmelig like.

tekst MARNHAUGEN foto ØYSTEIN MELHUS VENÅS

Forelskelse er like store, den kan være like nydelig og like vond – uavhengig av hvem du er og hva du tror på.

Barn som fremdeles kan leke trygt, ler og hyler egentlig ganske likt. Foreldre som ser på barna sine med ømhet har temmelig like blikk, uavhengig av hvor de bor. Foreldre som kjefter på barna sine har ofte samme tone i stemmen, uavhengig av språk.

Vi mennesker er kanskje redd for ulike ting ulike steder i verden, men vi vet alle hva frykt er. Slik vi også gjenkjenner glede, sinne og sorg i hverandre.

For hvert menneske jeg møter, for hver reise jeg er på med Strømmestiftelsen, blir jeg egentlig bare mer sikker: Stort sett lengter vi alle etter det samme: å bli sett, få være den vi er, få høre til et trygt sted, bli regnet med.

Noe av det fineste og viktigste vi kan gjøre for at barn over hele verden skal få oppleve dette, er å sørge for skole og utdanning. Skole skal nemlig være et trygt sted hvor barn blir sett og får være den de er, hvor det er rom for lek og læring, hvor de

er trygge og blir regnet med.

Jeg glemmer aldri min første skoledag. Magen var full av sommerfugler.

Siden har jeg sett blandingen av å grue seg og glede seg hos mange skolebarn. Både mine egne, men også de skolebarna jeg har møtt på reisene med Strømmestiftelsen. Første skoledag er en dag der hele kroppen

“

Det som er jobben vår er å sørge for at barn får gå på skole

Marna Haugen

er full av følelser. Og gjerne følelser som spriker i alle retninger.

I fjor på denne tiden besøkte jeg Strømmestiftelsens skoler.

Nå, ett år etter, er situasjonen i landet en helt annen. Framtiden er plutse-

lig mye mer usikker etter kuppet i slutten av juli. Ukene som går fra jeg skriver denne teksten til du nå sitter med magasinet i hendene, kan innebære både bedre og verre hendelser i Niger enn vi kan forutse.

Når jeg leser om utviklingen i Niger, er det ikke statsledere og internasjonal politikk jeg ser for meg. Da tenker jeg på hvor redde barn kan bli når de ikke forstår hva som skjer i verden rundt dem, når hverdagen forandrer seg uten at de kan gjøre noe.

Jeg synes fremdeles jeg hører den glade latteren i leken fra skolen i Niger, slik jeg også hører slåsingen og kranglingen som hører skolegårder til. Jeg ser for meg ivrige hender i været, og også de litt trøtte elevene som lengter etter friminutt. Jeg tenker på fnisingen og hviskingen til de som jeg tipper opplevde den første forelskelsen der i klasserommet, og jeg tenker på knuffing og erting. Alt det som er likt for skolebarn over hele verden.

Og jeg tenker at det som er jobben vår er å sørge for at barn får gå på skole. At de får fortsette å være barn midt i alt som endres. At de får en trygg skole hvor de kan få høre til – akkurat slik som de er. For barn er barn. Uansett.

Hvor skal vi dra?

Spenn fast sikkerhetsbeltet, finn gjerne fram kaffekoppen og et leksikon og bli med på langtur. Klarer du å resonnerer deg fram til hvilke byer og land vi besøker?

tekst GASE HANDELAND illustrasjon GEIR OVE PEDERSEN

1

«Fly, fly av sted. Har du lyst, kan du bli med» synges det i en av de mange sangene knyttet til barnebøkene og filmene om Karsten og Petra. I en av filmene drar de til Afrika på safari. Safari er swahili og betyr reise. Et av landene hvor man snakker swahili, og som også er et av landene hvor Strømmestiftelsen jobber, kan 12. desember i år feire at det er 60 år siden de ble selvstendige fra Storbritannia. «Lilibet» oppholdt seg her 11 år før dette, da hun måtte ta fatt på oppgaven som endte i Skottland i fjor. Hvilket land?

Vi drar videre til et annet land som 4. februar i år kunne feire 75-års uavhengighet fra Storbritannia. Landet, som ligger i havet, var i mange år herjet av en blodig borgerkrig. Det er særlig kjent for sin gode te.

Hovedstaden bærer navnet etter han som i 1492 fullstendig mislyktes i å finne sjøveien til denne delen av verden. Hvilket land?

2

SEND INN DE TRE STEDENE innen 25. oktober til post@strommestiftelsen.no (merk REISE) eller ring inn svarene på 38 12 75 00 mellom kl. 09.00 og 14.00 på hverdager.

Vi trekker ut en heldig vinner som får et av våre fine bærenett og fem Flax-lodd. Og skulle du ikke vinne, er bærenettet til salgs i nettbutikken vår. Vinneren av Reisequiz 2/23: Olaug Hagevold, Stavanger.

3

Kristin Harila fra Norge satte tidligere i år en rekord som ingen med akrofobi ville tatt. De 14 stedene hun besøkte var alle over åtte kilometer. Mannen med den åttedelte veien, som startet en verdensreligion, ble født som prins i et av de tre landene Kristin Harila måtte besøke for å ta rekorden. Strømmestiftelsen har blant annet arbeid omtrent 150 meter over havet i dette landet. Hvilket land?

Avslutter ikke arbeid i krise

Det er en endret sikkerhetssituasjon i flere av landene vi jobber i, men arbeidet fortsetter.

tekst REDAKSJONEN foto EGIL MONGSTAD

De siste fem årene har vi sett en ganske stor forandring i sikkerhetssituasjonen for flere av landene hvor vi jobber. Det gjelder i hovedsak i de tre vest-afrikanske landene Niger, Mali og Burkina Faso, som til sammen har opplevd fem militærkupp i løpet av disse årene. Hele denne regionen, som ligger rett sør for Sahara, er allerede preget av klimaendringer. Kampen om beiteområder er en ressurskamp mellom folkegrupper som kan bli voldelig. I tillegg har islamistiske terrororganisasjoner fått fotfeste i landene, og drevet folk på flukt.

– De siste årene har også den russiske private militærorganisasjonen Wagner-gruppen blitt aktiv i området, sier Gase Handeland, leder for kommunikasjon og samfunn i Strømmestiftelsen, og ansvarlig for sikkerhetsarbeidet i organisasjonen.

Burkina Faso er et av landene som har fått en endret sikkerhetssituasjon de siste årene. Flere steder har det ført til stengte skoler.

Fattigdom som kime til desperasjon.

Handeland peker på fattigdom som kimen til at mange folk blir desperate.

– Situasjonen for de fattigste i mange av landene hvor vi jobber er blitt verre. Flere har blitt fattige, mange mistet jobben under pandemien, barn og unge droppet ut av skolen, og nå i det siste har krigen i Ukraina ført til høyere matvarepriser. Kuppet i Niger i juli førte umiddelbart til en økning i prisen på enkelte matvarer med 30 prosent fordi nabolandene boikottet Niger. Flere går sultne til sengs.

Må være forberedt på utrygghet.

Utdanning og jobb er viktig for folks fremtidstro, og for stabiliteten i land og lokalsamfunn. Og når vi vil bekjempe fattigdom, må vi være forberedt på å fortsette å være i områder som er preget av konflikt og kriser, sier Handeland.

Tall som gir håp

Om hjelpen kommer fram? Her er noen tall fra Strømmestiftelsens årsrapport 2022.

70 510

HAR DU TENKT PÅ hvor mye glede, lek og energi det er plass til i et fotballag med elleve barn? **Se for deg 6410 sånne lag samlet! Det blir 70 510 barn – like mange barn som i 2022 fikk skoleplass i våre prosjekt.**

KJENNER DU NOEN FRA

Rogaland eller Finnmark? To fylker med mange fine folk! **I fjor fikk 555 620 mennesker i Afrika og Asia hjelp gjennom våre program.** Det er omtrent like mange mennesker som det bor i de to fylkene Rogaland og Finnmark til sammen. Hjelpen nådde i tillegg fram til 15 000 flere enn året før.

FOTO: KAREN KILANE

555 620

I fjor falt den norske krona med 20 prosent, noe som har ført til at det har blitt dyrere å gjennomføre våre programaktiviteter, som betales i amerikanske dollar. Likevel har hjelpen nådd fram til mange.

AV BARN SOM fullførte Speed School i Vest-Afrika **fortsatte 97 prosent på offentlig skole etter fullført hurtig-skole!**

97 %

54

I KRISEN SOM NÅ RAMMER Myanmar har flere barnehager meldt inn at de har manglet læremateriell, trygge lekeplasser og barnevennlige lokaler. **Sammen har vi det siste året renoverert 54 barnehager og gitt 889 barn i Myanmar tilgang til undervisning av god kvalitet.**

889

I 2022 var det viktig at mange fikk en ekstra mulighet. Noen år er mer utfordrende enn andre, og fjoråret var et slikt år. For alt ble ikke bra etter pandemien. 2022 hadde med seg krig i Ukraina og økt inflasjon. Dette gjorde at **prisene på mat, drivstoff og gjødsel mange steder i verden gikk i taket.** De som hadde lite, mistet mye av det de allerede hadde. Da var det ekstra godt at hjelpen nådde fram til mange.

TAKK

TAKK TIL ALLE enkeltpersoner, klasser, bedrifter og foreninger som har vært med å bidra slik at 555 620 mennesker har fått muligheten til selv å kjempe seg ut av fattigdom.

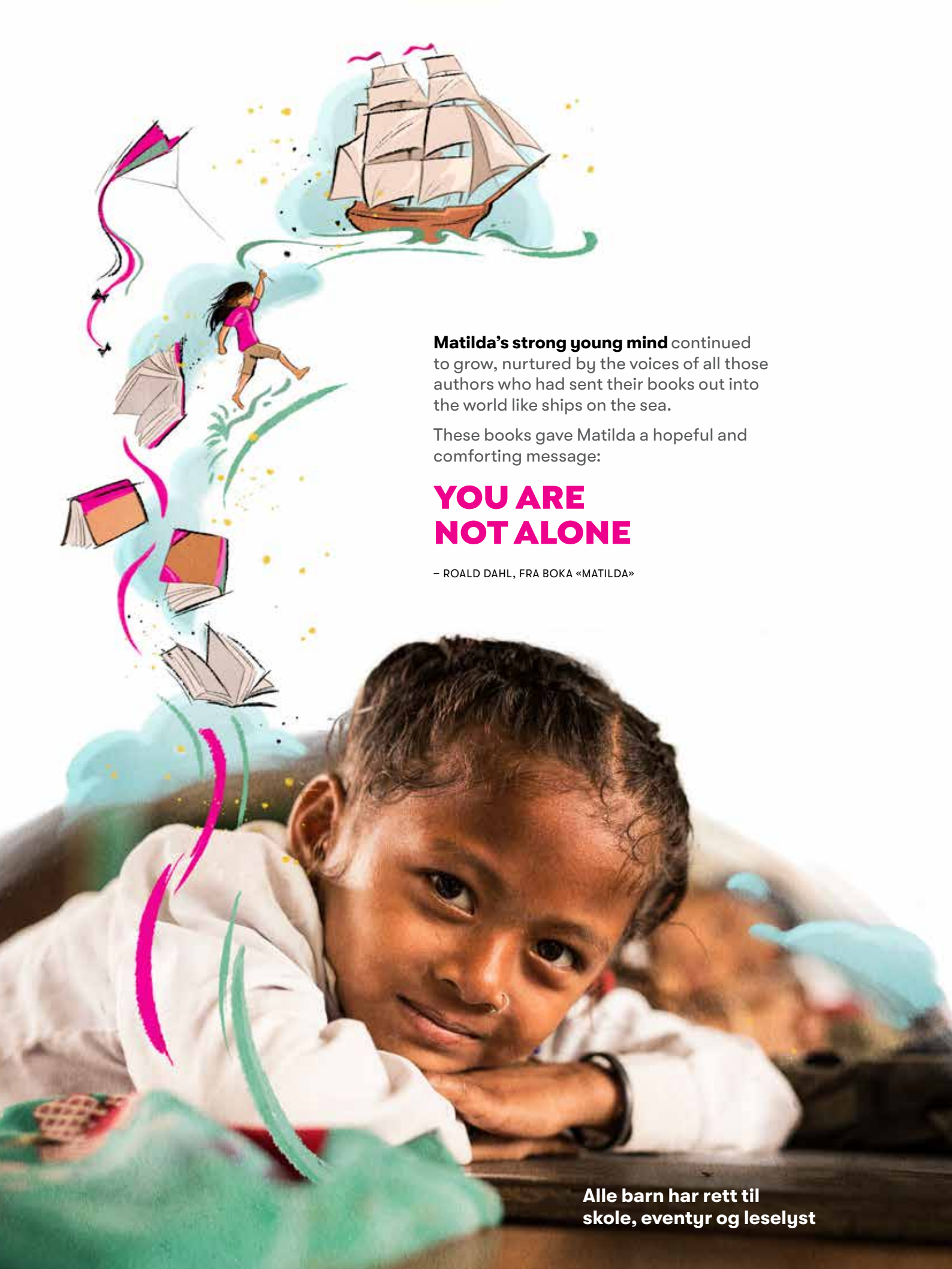
HATTEN AV FOR hvert enkelt barn som har gått på skolen, hver ungdom som har deltatt i livsmestringsgrupper og hvert menneske som har brukt muligheten!

XORD .no		AVSTAND	SLÅ TRILLER	SKRIKE	ØYNE PUGGES	DEN GANG	KULØR	FOR-KYNNER	MAUR-BOLIG	I TILLEGG
1								GRUPE		
GRUE					HORISONT-BUE			1000		
TYSK BY					PÅ DØR			AMPER-SAND		
SJARM				KLATRET EN JESPER-SEN				HOLDE MUNN	ELV	2
KAN FISK VÆRE	ROMAN AV AXEL JENSEN	LANGET I SEG TYNN TRESPON		FOR-KYNN	OPPO-NERE PLAS-SERTE			ETTER-SPØRSEL LÆRE		
								HÆR-STYRKER		MAGERT
								BELEGG		
RE-KLAME		PINE						TYKNER		FROSSET VANN
		RESTENE						OVER-FØRING		KRØLL-ALFA
MYNTER					SELVHET				TRESLAG	
					FAR-KOSTEN				KILE	
KAN PRISER VÆRE	FORDELE					SLAG-STEDE		DELTA		
	3					KOMPO-SISJON		4		
					SMYKKE-STEN					SITTE TIL HEST
					PRON.		IDRETT-UTTRYKK	STELLE		
LØVTRE										LIGGER I TET
TERNING-KAST										KAN OLJER VÆRE
		FOSFOR		VASKE		FRED		TØYSET		
		OKSYGEN		HJELPE-TILTAK		BUD-STIKKENE		RETT-S-LØFTE		
TYSK FOR-FATTER						VEKSTEN				PRESSE
3570						SKOLE-BARN				
									PRON.	
		AV BETYD-NING							GJØRE RENT	
		SJALTET								
SKAPE SEG					SMÅTT			DONORER		
					LITEN FLENGE			SINT		
LADY		PERIODE							REGN-FATTIG	
		VEKST							SPRES	
HISSIGE							KJEMPET			INN-SKYTE
							BYGE			OPP-DRETT
UMED-GJØRLIG				LANG-SOMME				BITETI		
VARM			LIVLIG						REIM-TOY	

- 1 – Veien ut av fattigdom starter første ...?
- 2 – Hårete yrke mange ungdommer i våre grupper utdanner seg til?
- 3 – Hvilket land kommer Hjertevennen på side 18 fra?
- 4 – Strømmestiftelsen bekjemper ...?

SEND LØSNINGEN innen 25. oktober 2023 til post@strommestiftelsen.no (merk KRYSSORD) eller ring inn løsningen på 38 12 75 00 mellom kl. 09.00 og 14.00 på hverdager.

Vi trekker ut en heldig vinner som kan velge mellom en **strikkepakke** eller et av våre flotte **bærenett og fem Flax-lodd**. Skulle du ikke vinne, er både genseren og nettet å finne i nettbutikken vår: Strommestiftelsen.no/nettbutikk. Vinneren av Kryssord 2/23: Arne Vang-Pedersen, Krokstadelva

Matilda's strong young mind continued to grow, nurtured by the voices of all those authors who had sent their books out into the world like ships on the sea.

These books gave Matilda a hopeful and comforting message:

**YOU ARE
NOT ALONE**

– ROALD DAHL, FRA BOKA «MATILDA»

**Alle barn har rett til
skole, eventyr og leselyst**